herpy

GEKONY

Middle Eastern short-fingered gecko

Stenodactylus doriae

Jeden z największych gatunków w rodzaju *Stenodactylus*: smukły, nocny gatunek naziemny o długich nogach i palcach z frędzlami, który w ciągu dnia zakopuje się w piasku. Wiedza o jego hodowli jest skąpa, ale można go trzymać tak jak najbliższych krewnych, w suchym terrarium z piaskiem.

Rodzina: Gekkonidae Dawna nazwa: *Ceramodactylus doriae; Ceramodactylus major; Stenodactylus major*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**5-8 cm** długość od pyska do kloaki
Waga	**5-11 g**
Długość życia	**9-10 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Naziemny i kopiący nory**
Środowisko	**Pustynia**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**60 × 40 × 20 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**24-29 °C**
Miejsce wygrzewania	**35-38 °C**
Temperatura w nocy	**18-24 °C**
Wilgotność	**40-60%**
UVB	**Opcjonalne**
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**Pojedynczo, w parach lub jeden samiec z kilkoma samicami**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Dojrzałość płciowa	**8 miesięcy**
Wielkość zniesienia	**1-2 jaj**
Inkubacja	**60-80 dni** przy 27-30 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Stenodactylus doriae jest jednym z największych gatunków w rodzaju. Ciało mierzy do 8 cm od pyska do kloaki. Dorosłe osobniki ważą około 5-6 g, a najcięższe do 11 g. Nogi są długie i cienkie, a palce mają po bokach frędzlę z ostrych, ząbkowanych łusek, która zapewnia dobrą przyczepność na luźnym piasku. Duże łuski wokół oczu chronią je przed piaskiem, gdy zwierzę kopie. Palce nie mają lamelek przylgowych, więc gekon nie potrafi wspinać się po pionowych powierzchniach.

Gatunek opisał w 1874 roku William Thomas Blanford, a nazwa upamiętnia włoskiego zoologa Giacoma Dorię. Starsze nazwy to *Ceramodactylus doriae*, *Ceramodactylus major* i *Stenodactylus major*. W dzień gekon się ukrywa, a aktywny jest po zmroku. W niewoli dożywa co najmniej 9 lat.

Młode są po wykluciu bardzo małe, mają około 3 cm od pyska do kloaki i ważą niecały 1 g. Samice osiągają dojrzałość płciową od około 5 cm. Samce są smuklejsze i mają wyraźne zgrubienie u nasady ogona.

Występowanie i środowisko

Gatunek występuje na obszarach pustynnych wokół Zatoki Perskiej i na znacznej części Półwyspu Arabskiego: w południowo-zachodnim Iranie, Iraku, Kuwejcie, Katarze, Zjednoczonych Emiratach Arabskich, Omanie, Arabii Saudyjskiej, Jordanii i południowym Izraelu, gdzie piaszczyste obszary doliny Arawa stanowią najdalej wysuniętą na zachód granicę zasięgu. Miejscem typowym jest Bandar Abbas w Iranie.

Gekon żyje od poziomu morza do wysokości około 1000 m. Zwierzęta w handlu niemal zawsze pochodzą z odłowu, a rozmnażanie w niewoli jest rzadkie.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

> **Naturalny zasięg:** Arabia Saudyjska, Katar, Iran, Irak, Izrael, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Oman, Jordania i Kuwejt.

ŚRODOWISKO

Stenodactylus doriae jest związany z piaskiem i żyje na piaszczystych terenach z rzadką roślinnością. Kopie w piasku korytarze i chowa się w nich w ciągu dnia, a samice kopią także dołki, w których składają jaja. Nocą gekon poluje na ziemi na owady i inne drobne bezkręgowce.

Klimat jest gorący i suchy, z dużymi wahaniami między dniem a nocą oraz chłodną zimą. Latem powierzchnia piasku bardzo się nagrzewa, natomiast w głębi korytarzy jest chłodniej i wilgotniej. Temperatury ani wilgotności w korytarzach nie zmierzono dla tego gatunku.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o hodowli *Stenodactylus doriae* jest skąpa. Urządzenie terrarium wzorowane jest na najbliższych krewnych, *Stenodactylus petrii* i *Stenodactylus sthenodactylus*, pochodzących z tych samych pustyń. Wartości wilgotności powietrza zapożyczono od *Stenodactylus petrii*.

Powierzchnia dna jest ważniejsza niż wysokość, ponieważ gekon żyje na ziemi i się nie wspina. Para potrzebuje co najmniej 60 × 40 × 20 cm (długość × szerokość × wysokość) i wystarczy plastikowy pojemnik tej wielkości. Samiec z dwiema samicami potrzebuje większej powierzchni dna. Młode można trzymać w mniejszych pojemnikach.

Użyj warstwy drobnego, przesianego piasku o grubości 2-3 cm, najlepiej z dodatkiem odrobiny torfu lub ziemi, żeby korytarze nie zapadały się, gdy zwierzęta kopią. Ręcznik papierowy to prosta alternatywa dla świeżo kupionych zwierząt na kwarantannie. Ciężkie kryjówki z łupka lub kory korkowej muszą stać bezpośrednio na dnie, a nie na piasku, żeby nie zawaliły się na zwierzęta, gdy te kopią pod nimi. Zapewnij co najmniej jedną kryjówkę w ciepłym i jedną w chłodnym końcu.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

TEMPERATURA

W dzień w terrarium powinno być 24-29 °C, a w najcieplejszym miejscu 35-38 °C, np. nad matą grzewczą lub kablem grzewczym pod dnem albo pod lampą na jednym końcu. Drugi koniec powinien być chłodniejszy, żeby zwierzęta mogły wybierać. Nocą temperatura może spaść do 18-24 °C. Używaj termostatu i unikaj grzejących kamieni.

Aby się rozmnażać, gatunek potrzebuje zimą chłodnego okresu trwającego 6-8 tygodni w temperaturze 18-24 °C. Przechodzą go wszystkie zwierzęta, które osiągnęły co najmniej połowę dorosłych rozmiarów, a dorosłe najlepiej umieścić na czas schłodzenia w osobnych, mniejszych pojemnikach.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna być niska do umiarkowanej, około 40-60 %. Raz lub dwa razy w tygodniu wieczorem lekko zraszaj część terrarium, tak aby powstały wilgotne miejsca i krople wody, a resztę zostaw suchą. Jeśli zraszasz tuż przed tym, jak zwierzęta wychodzą z kryjówek, często lepiej jedzą.

W chłodnym końcu postaw małą, płytką miseczkę z wodą, której nie da się przewrócić, np. nakrętkę od butelki, i wymieniaj wodę co najmniej dwa razy w tygodniu. Niektóre zwierzęta nie korzystają z miseczki i zamiast tego piją krople po zraszaniu. Utrzymuj piasek pod kryjówką w chłodnym końcu lekko wilgotny albo daj kryjówkę z wilgotnym mchem, żeby zwierzęta mogły same wybierać.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest nocny i może żyć bez UVB, jeśli z pokarmem dostaje wapń z witaminą D3. Słabe oświetlenie UVB nad częścią terrarium jest opcjonalne, o ile zwierzęta mogą zakopać się w cieniu. Latem utrzymuj 12 godzin światła i 12 godzin ciemności, a zimą nieco krótsze dni, najlepiej sterowane programatorem czasowym.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ŻYWIENIE

Podstawą diety są żywe owady, głównie świerszcze, uzupełniane larwami barciaka, mącznikami, mini-mącznikami i nielotnymi muszkami owocowymi. Owady mogą być co najwyżej tak szerokie jak głowa gekona. Karm wieczorem, kilka razy w tygodniu. Dorosłe zwierzęta dostają za każdym razem 2-8 owadów.

Obsypuj owady wapniem bez fosforu, a co drugie lub trzecie karmienie preparatem witaminowo-mineralnym. Młode potrzebują suplementacji częściej.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Stenodactylus doriae nie nadaje się do brania do ręki. Jest szybki i delikatny, a ogon może zostać odrzucony. Zwierzęta wychodzą po zmroku, a dzień spędzają w swoich korytarzach. Samce potrafią wydawać dźwięki. Świeżo kupione zwierzęta długo się aklimatyzują i często nie składają jaj w pierwszym roku.

Można trzymać razem parę lub samca z dwiema samicami. Jeśli samce walczą albo któreś zwierzę jest przeganiane, trzeba je rozdzielić. Jak gatunek radzi sobie w większych grupach, nie zostało udokumentowane.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samce są smuklejsze od samic i mają wyraźne zgrubienie u nasady ogona. Samice osiągają dojrzałość płciową od około 5 cm od pyska do kloaki. Jedyna podawana informacja o wieku to około 8 miesięcy w naturze; dla niewoli nie została udokumentowana. Przeznaczaj do rozrodu tylko w pełni wyrośnięte samice, ponieważ składanie jaj kosztuje dużo wapnia.

GODY I KOPULACJA

Rozród uruchamia zimowy okres schłodzenia: 6-8 tygodni w temperaturze 18-24 °C. Gdy zwierzęta są znów w cieple i mają dłuższe dni, samca łączy się z samicą lub samicami. Kopulacja nie została dokładniej opisana dla tego gatunku. Świeżo kupione zwierzęta rzadko składają jaja w pierwszym roku.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa jedno lub dwa jaja w zniesieniu i zakopuje je w piasku. Utrzymuj podłoże w jednym rogu lekko wilgotne, żeby miała gdzie je złożyć. Ile zniesień samica składa w roku, nie zostało udokumentowane. Przez cały sezon dawaj samicy dużo wapnia i owadów.

INKUBACJA

Parametry inkubacji nie zostały udokumentowane dla tego gatunku. Wartości zapożyczono od *Stenodactylus sthenodactylus*: w temperaturze 27-30 °C wyklucie następuje po 60-80 dniach. Jaja mają twardą skorupkę i są kruche. Podnieś je łyżeczką razem z odrobiną piasku i bez obracania przenieś do małego pojemnika z lekko wilgotnym podłożem. Twardoskorupowe jaja gekonów nie znoszą mokrego podłoża. Jaja, których nie znajdziesz, mogą się wykluć w terrarium.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode są bardzo małe i potrzebują drobnych owadów karmowych: świeżo wyklutych świerszczy i muszek owocowych, obsypanych wapniem. Trzymaj je pojedynczo lub w małych grupach o podobnej wielkości w małym pojemniku z drobnym piaskiem i kryjówką. Daj płytką miseczkę z wodą i lekko zraszaj wieczorem. Tempo wzrostu młodych nie zostało udokumentowane dla tego gatunku.

Zdrowie i częste błędy

Nie ma chorób charakterystycznych dla tego gatunku, a większość problemów wynika z warunków hodowli. Typowe błędy to:

- Odwodnienie, jeśli brakuje wody, wilgotnych miejsc lub lekkiego zraszania. Objawy to pomarszczona skóra i ospałość.
- Za mało wapnia i witaminy D3, zwłaszcza u samic składających jaja. Prowadzi to do miękkich kości i drżenia.
- Resztki wylinki, które przywierają, gdy powietrze jest zbyt suche. Zapewnij wilgotną kryjówkę.
- Ogon może zostać odrzucony, jeśli zwierzę zostanie złapane.

Zleć weterynarzowi badanie kału u nowych zwierząt i trzymaj je na kwarantannie przez co najmniej trzy miesiące.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/gekony/stenodactylus-doriae